

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Klementina Hohnjec

Poker – posebna igra na srečo, kot način reševanja eksistencialnega vprašanja

Diplomsko delo

Ljubljana, 2015

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Klementina Hohnjec

Mentor: izr. prof. dr. Andrej A. Lukšič

Poker – posebna igra na srečo, kot način reševanja eksistencialnega vprašanja

Diplomsko delo

Ljubljana, 2015

Poker- posebna igra na srečo, kot način reševanja eksistencialnega vprašanja

Diplomsko delo obravnava fenomen profesionalnega igranja pokra, kateri je iz dneva v dan bolj priljubljen. Offe v svojih tezah za učinkovito kapitalistično državo izpostavi menjalne odnose, kot pomemben dejavnik. Tu se postavlja vprašanje, kaj se zgodi s subjekti, ki niso vključeni v menjalne procese. Diplomsko delo nam predstavi fenomen igranja spletnega pokra, ki nam lahko služi za reševanje eksistencialnega vprašanja. Ugotavlja, da je igra poker posebna igra na srečo, kjer zaslužek ni obdavčen, niti ni potrebno prijaviti dohodnine. Predstavi profesionalnega poker igralca kot individuuma, njegov delovni čas in način življenja. Pod vprašaj daje poker kot igro na srečo ali veččinsko igro. V sklepu skuša potrditi, da je lahko posameznik izključen iz menjalnih odnosov, ob enem pa zasluži dovolj denarja za preživetje sebe in svoje družine.

Ključne besede: Offe, poker, obdavčenje pokra, posebna igra na srečo, profesionalni poker igralec

Poker- special game of chance, as a way of solving the existential questions

This thesis deals with the phenomenon of playing professional poker, which is more popular with every. Like Offe said in his Theses on the theory of the state is for the capitalist country the most important factor that every citizen becomes a participant in commodity relationships. This raises the question of what happens to entities that are not included in this process. The thesis introduces us to the phenomenon of online poker, which can serve to solve existential questions. It notes that poker earnings are not taxed, nor is it necessary to declare income tax. It presents a professional poker player as an individual, his working time and way of life. Questions whether it is poker gamble or game of skills. In conclusion seeks to confirm that the individual can be excluded from the exchange relations and at the same time can earn enough money to survive themselves and their families.

Key words: Offe, poker, poker taxes, special game of chance, professional poker player

Zahvala:

Najlepša hvala mentorju dr. Andreju A. Lukšiču, ki mi je omogočil in pomagal pri nevsakdanji temi diplomske naloge.

Prisrčna zahvala moji družini za vso finančno in moralno pomoč v času študija, ter prijateljem za vsako še tako malo, vendar dragoceno pomoč.

Hvala vsem intervjuvancem za vaš čas in deljenje informacij z mano.

Posebna zahvala pa tebi Jan, ki mi daješ vsakodnevni navdih za nadaljnjo učenje ter me podpiraš pri uresničitvi mojih ciljev in sanj.

Hvala!

Kazalo

1 Uvod	6
1.2 Namen in predmet teme	7
1.3 Metodologija	8
2 Menjalni odnosi v kapitalistični državi	9
2.1 Teze za utemeljitev koncepta kapitalistične države	9
2.2 Menjalni odnosi	10
2.3 Alternative	11
2.4 Politika zaposlovanja	13
3 Pravna svoboda	15
3.1 Zakonodaja EU	16
3.2 Zakonodaja v Sloveniji	18
3.2.1 Davki in dohodnina	19
3.2.2 Sankcije in nadzor	20
4 Poker	22
4.1 Igra poker	22
4.2 Rojstvo in pravila igre Texas Hold'em	23
4.3 No Limit Texas Hold'em	23
4.4 Spletni poker vs. igranje v živo	24
4.5 Zgodovina spletnega pokra	25
5 Profesionalni poker igralec	27
5.1 Definicija profesionalnega poker igralca	27
5.1.1 Delovni čas in urnik	28
5.1.2 Povod za igranje pokra, njihov vložek in kvalifikacije	29
5.1.3 Zasluzki in nagrade	30
5.2 Sreča vs. znanje	32
5.3 Problem zasvojenosti	32
5.4 Status	34
6 Sklep	35
7 Literatura	37
Priloge	39
PRILOGA A: Intervju z intervjuvancem 1	39
PRILOGA B: Intervju z intervjuvancem 2	41
PRILOGA C: intervju z intervjuvancem 3	43

1 Uvod

V vsakdanjem življenju se srečujemo z izpadanjem delovne sile in kapitala iz menjalnih odnosov (Offe 1985). Država se sicer trudi, da bi ta problem zmanjšala ali celo odpravila, vendar pa je dejstvo, da je vedno več brezposelnih. Ljudje se morejo znajti in si poiskati drugi vir dohodka za preživetje. V moji diplomski nalogi bom opisala eno izmed alternativ, ki jo lahko posamezniki izberejo za zaslužek. Popularnost fenomena igranja spletnega pokra, iz leta v leto narašča. Kar pa ne pomeni, da vedno več ljudi bogati na ta način. Prav nasprotno, le redko kdo lahko postane profesionalni igralec pokra in živi na račun igranja.

V prvem poglavju se bom posvetila konceptom, ki jih je zastavil Offe (1985) v svoji knjigi Družbena moč in politična oblast, za utemeljitev koncepta kapitalistične države. Privatizacija produkcije, davčna odvisnost, akumulacija in demokratična legitimacija bi pod pogoji, da so vsi štirje koncepti upoštevani, tvorili uspešno kapitalistično državo. Kar pa je v realnost skoraj nemogoče, saj so pogojeni z menjalnimi procesi. Vemo pa, da vsi državljani niso vključeni v menjalne procese, najsi je to prostovoljno ali prisilno. Odločitev za profesionalno igranje pokra vodi v prostovoljno brezposelnost, saj te dejavnosti slovenski državljani ne morejo prijaviti. Ta vrsta brezposelnosti je za zakonodajalce težava, zato bom v naslednjem poglavju predstavila zakonsko ureditev.

Na podlagi Zelene knjige o spletnih igrah na srečo na notranjem trgu in Zakona o igrah na srečo bom pojasnila, kakšne so pravne omejitve za igralce v Evropski uniji in Sloveniji. Za Evropsko unijo velja, da nekatere članice celo prepovedujejo izbrane igre na srečo, nekatere pa imajo prav nasprotno, zelo odprte trge. Zaradi širitve sektorja in povečanja ponudbe spletnih iger na srečo, se spreminjajo tudi zakonodaje na tem področju (Evropska komisija 2011). Zanimivo je, da je sektor spletnih iger na srečo najhitreje rastoči del trga, ki je leta 2008 predstavljal 7,5% letnih prihodkov celotnega trga iger na srečo, leta 2013 je predstavljal 13% in leta 2015 naj bi predstavljal celo 14,58%. Slovenija ni izjema, saj je tudi pri nas vedno več igralcev, ki se ukvarjajo z spletnim igranjem pokra. Zakonsko, v Sloveniji, spada poker med posebne igre na srečo, pri katerih igralci igrajo drug proti drugemu (chemin de fer) (ZIS 53. čl.). Posebne igre na srečo niso obdavčene in jim ni potrebno prijavljati dohodnine.

Fenomen poker je igra na srečo, ki se igra za denar, je igra ničelne vsote, kar pomeni, da določen udeleženec v igri dobi dobiček, če drugi igralci, ki stavijo, izgubijo. Igralci pri pokru ne igrajo proti prireditelju igre na srečo, temveč drug proti drugemu (Kavčič 2015). Spletna stran PokerStars trdi, da je zaradi vse večje priljubljenosti televizijskega pokra in

prenosov velikih dogodkov, med katere spada PokerStars Caribbean Adventure in European Poker Tour, prav igra Texas Hold'em postala najbolj priljubljena poker igra v igralnicah in na spletu. Prav tako pa je tudi v Sloveniji najbolj priljubljena, zato se bom posvetila tej vrsti igre.

Zadnje poglavje bo namenjeno profesionalnim poker igralcem, kateri so (sploh za Slovenijo) redki. Ker se ne radi izpostavljajo očem javnosti, ni prav veliko literature, znanja in statistike o njih. Naredila sem intervjuje treh igralcev, ki sami sebe ocenjujejo za profesionalce. Intervjuvanec 1 (2015) je takšne opisal kot »tiste, ki mu je to edini oziroma glavni vir dohodka, oziroma boljše rečeno tisti, za katerega je to služba«. Zaradi občutljive tematike so intervjuvanci želeli ostati anonimni. Njihovi odgovori mi bodo v pomoč pri lažjem razumevanju profesionalnih poker igralcev, kakšen je njihov delovni čas, kvalifikacije, zaslužki in ne nazadnje tudi status.

Tezi mojega diplomskega dela bosta prav zato temeljili na profesionalnih poker igralcih ter njihovem zaslužku. Ker je še veliko predsodkov o pokru ali je večšinska igra ali pa nanj vpliva večinoma sreča, bosta moji tezi sledeči:

- Poker je posebna večšinska igra na srečo, kjer zmagovalcu ni potrebno plačati davka na zaslužek, niti prijaviti dohodnine.
- Poker lahko služi kot način reševanja eksistencialnega vprašanja.

1.2 Namen in predmet teme

Za tovrstno tematiko sem se odločila zaradi problema vsakodnevnega izpada delovne sile iz menjalnih odnosov. Ljudje so posledično primorani poiskati alternativo za vir dohodka, ta pa je odvisna od vsakega posameznika. Spletno igranje pokra, ki mu narašča popularnost je še ena oblika, kjer lahko igralci zaslužijo dohodek za preživetje. Vendar pa gre tu za izredno zahtevno igro, pri kateri je potrebno več let učenja, znanja, potrpljenja in seveda kanček sreče. Spletna stran Bonbon ocenjuje, da so v Sloveniji morda dva ali trije, ki lahko zaslužijo okrog deset, dvajset tisoč na mesec. »Načeloma tisti, ki živijo od pokra, zaslužijo tisoč, dva do tri tisoč evrov mesečno« (Bonbon). Po večini ti, ki presežejo povprečno slovensko plačo, dajo odpoved v službi in se začnejo profesionalno ukvarjati le s pokrom. Diplomska naloga je torej odraz mojega zanimanja za fenomen spletnega pokra in definitivno vredna raziskovanja.

1.3 Metodologija

Vsebinsko bo diplomska naloga razdeljena na dva dela. Prvi bo teoretični in bo zajemal teoretična izhodišča. Na konceptualni ravni bom dala poudarek na Offe-jeve teze za utemeljitev kapitalistične države, na menjalne odnose in na politiko zaposlovanja. Z njimi bom poskušala pojasniti, da morajo biti za uspešno kapitalistično državo vključeni vsi akterji v menjalne procese. Subjekte, ki niso vključeni v menjalne odnose, omejujejo zakoni. Uporabila bom deskriptivno metodo in tematsko analizo, s katero bom analizirana in povzela zakone. Še posebej se bom posvetila Zakonu o igrah na srečo, ki je za mojo diplomsko delo najbolj aktualen. Z zakonodajo na evropski ravni, pa si bom pomagala z Zeleno knjigo o spletnih igrah na srečo na notranjih trgih.

Drugi del bo temeljil na kvalitativnih metodah raziskovanja, saj se bom posvetila fenomenu spletnega pokra. Raziskavo bom naredila s pomočjo treh intervjujev, kjer bodo intervjuvanci ostali anonimni. Med seboj so si vprašanja zelo podobna, saj sem potrebovala odgovore, s katerimi lahko potrdim tezo diplomskega dela. Zanimalo me bo predvsem, kako se profesionalni poker igralci razlikujejo od drugih ljudi po delovnih navadah, delovnem času, kvalifikacijah in zasluških.

2 Menjalni odnosi v kapitalistični državi

V prvem poglavju se bom osredotočila na osnove kapitalistične države, v kateri živimo, kjer so eni najpomembnejših dejavnikov menjalni odnosi. Offe-jeve teze za utemeljitev koncepta kapitalistične države mi bodo v pomoč, da bom lahko opredelila v kontekstu menjalne odnose. V vsakdanjem življenju se srečujemo z izpadanjem delovne sile iz menjalnih odnosov, kar vodi v brezposelnost. Opisala bom alternative, ki jih ponuja država za reševanje tega problema. V mojem primeru gre za prostovoljno brezposelnost, saj se profesionalni poker igralci zavedno odločijo, da bodo izključeni iz menjalnih odnosov, kar pa je največja težava zakonodajalcev.

2.1 Teze za utemeljitev koncepta kapitalistične države

Claus Offe (1985, 59) je v svoji knjigi napisal »teze za utemeljitev koncepta kapitalistične države in za materialistično raziskovanje politike«, katere mi bodo pomagale pri razumevanju menjalnih procesov. Glede na to, da živimo v kapitalistični državi, bom s tezami poskušala razumeti, kako je Offe zastavil temeljne cilje za uspešno kapitalistično državo.

Izpostavi štiri funkcionalne določitve, ki so značilne za kapitalistično državo in sicer: privatizacija produkcije, davčna odvisnost, akumulacija kot navidezna točka in demokratična legitimacija (1985, 60).

Pri privatizaciji produkcije je lastnina privatna in je izvzeta iz politično sprejetih odločitev o njeni uporabi. Temu nasprotuje dejstvo, da v nekaterih kapitalističnih družbah opazimo velike deleže kapitala v državni lastnini. Druga določitev, davčna odvisnost je pomembna za mojo diplomsko nalogo. In sicer pravi, da je posredno javna oblast (po mehanizmih davčnega sistema) odvisna od obsega privatne akumulacije. "Vsakdo, ki ima pozicije moči v kapitalistični državi, bi ostal brez nje, če mu ne bi ustrezen obseg te akumulacije in iz nje izvirajočih, glede na višino vsakokrat le omejeno spremenljive davčne kvote, dohodkov državnega proračuna, dopuščal, da pokaže svojo moč z materialnimi sredstvi" (Offe 1985, 60). Akumulacija je kot navidezna točka. To pa pomeni, da je največji in najsplošnejši interes tistih, v katerih rokah je državna oblast, ohranjanje izvajanja državne moči z vzpostavljanjem političnih razmer, ugodnih za privatni akumulacijski proces. Pri tem pa je državna oblast odvisna od procesa akumulacije, pri čem ga sama ne more organizirati. Demokratična legitimacija, kot zadnja točka nam pojasni, da zaradi parlamentarno demokratične oblike sistema vladanja, mora biti politična skupina ali stranka izvoljena s strani večine volivcev, če

se hoče polastiti oblasti. Materialni viri, ki sami šele dopuščajo izvajanje državne oblasti so odvisni od prihodka, ki izvira iz akumulacijskega procesa. Uporaba teh virov pa je določena s "preferencami volilne publike, kolikor se sklada s predpostavkami nadaljnje akumulacije" (Offe 1985, 61). Offe doda, da je "za kapitalistično državo značilna dvojna določitev politične moči. Po njeni institucionalni obliki jo določajo pravila demokratičnopredstavniške oblike vladanja, po vsebini pa je determinirana s potekom in potrebami akumulacijskega procesa" (prav tam).

Demokratična legitimacija je pomembna za državljane, saj volivci izvolimo predstavnika oblasti, ki bo v našem imenu določil, kako oz. na kakšen način se bo kapital, zbran v akumulacijskem procesu, razdelil. Pri tem je pomembno, da smo državljani vsi vključeni v menjalne procese in vsi pripomoremo k akumulaciji kapitala in s tem pridobimo možnost, za uspešno kapitalistično državo. Začetek kroga pa se začne pri privatizaciji produkcije, kjer se pravni oz. fizični subjekti odločijo proizvajati določen proizvod oz. izvajati storitve. Ob izvedbi le-te, so dolžni državi plačati tako imenovani davek zaradi davčne odvisnosti.

Offe (1985, 61) definira politiko kapitalistične države kot "celoto strategij, s katerimi se znova in znova vzpostavljata skladnost in združljivost teh štirih strukturnih določitev kapitalistične države. Politika je potemtakem le dinamični aspekt državne strukture". Ob tem se sprašuje, kakšna metoda bi pomagala pri vzpostavljanju združljivosti teh štirih strukturnih določil. »Samo ene takšne metode ali glavne strategije ni državnega ravnanja ni. Ta strategija je v pripravljanju takšnih možnosti, v katerih je vsak državljan vključen v menjalne odnose. Z izpolnitvijo teh pogojev so enako upoštevani vsi štirje konstitutivni elementi kapitalistične države. Dokler vsak lastnik vrednosti vnaša svojo lastnino v menjalne odnose, ni nobenega vzroka za to, da bi država posegla v privatni alokacijski proces«. Če pa ne pride do vključevanja posameznih vrednot v menjalne odnose, bo postala problematična tudi struktura kapitalistične države. Offe primerja blagovno formo kot neko »točko ravnotežja« kapitalistične države. Je pa tudi splošna točka ravnotežja akumulacije, saj bodo menjalni odnosi trajni le, če bo produkcija rentabilna.

2.2 Menjalni odnosi

V vsakdanjem življenju se srečujemo z izpadom lastnikov delovne sile in kapitala iz menjalnih odnosov in posledično s tem iz menjalne forme. Liberalni ekonomisti imajo malo vzrokov za prepričanje, da se bodo te izpadle vrednostne enote lahko avtomatično vključile. (Offe 1985). V diplomu se bom posvetila temu problemu, ki ga Offe izpostavlja. Kaj se zgodi,

če so subjekti izpadli iz menjalnih odnosov? Poiskati si morajo alternativo za zaslužek, vendar je ta odvisno od vsakega posameznika. Lahko se tudi sami prostovoljno izključijo iz menjalnih odnosov, kar povzroča zakonodajalcem velike preglavice.

V modernih kapitalističnih gospodarstvih je trg delovne sile temeljni mehanizem alokacije delovne sile in njene evalvacije. Pri tem pa se pojavljajo številne disfunkcije, ki se najočitnejše kažejo v brezposelnosti. Napake, ki nastajajo pri delovanju trga delovne sile, želijo moderne socialne države omiliti z različnimi oblikami regulacije. Ena najpomembnejših oblik je politika zaposlovanja (Svetlik in drugi 2001).

Offe vidi problem v dinamiki kapitalističnega razvoja, ki je nenehna težnja k pretrganju menjalnih odnosov. Ta problem nastane, ko vrednostne enote ne iščejo več menjave za drugo blago oz. denar in je tudi ne najdejo. Privatni menjalni odnosi ne morejo zagotoviti, da bo vsako blago prodano oz. da bo vsako blago našlo svojega kupca. Teoretično postavi tukaj mehaniko ravnotežja; ali bo lastnik blaga ponudil blago po nižji ceni, ali pa bo ponudil drugo blago, katerega uporabna vrednost bo zagotavljala večjo možnost za prodajo. Podobno je v času recesije, ko zaradi podobnih razlogov namesto blaga, stopita iz menjalnega prometa deli delovne sile in kapitala (Offe 1985).

Za kapitalistični sistem so torej zelo pomembni menjalni odnosi. Vendar pa kot pravi Offe, se vsak dan srečujemo z izpadom delovne sile iz njih. Ljudje potrebujejo vir dohodka in na njih je, kako ga bodo zaslužili. Država jim ponuja različne alternative.

2.3 Alternative

»Na alokacijo delovne sile skušajo moderne države vplivati oziroma jo poskušajo popravljati predvsem z izvajanjem različnih ukrepov in programov, ki so usmerjeni na usklajevanje ponudb in povpraševanja po delovni sili in na regulacijo obeh« (Svetlik in drugi 2001, 144).

Offe (1985) izpostavi alternative strukturnega problema, ki ga povzroča zastajanje menjalnih procesov. Prva velja za najstarejšo in naivno t.i. *nemočno opazovanje dogajanja*. Primerjam jo lahko z Sayevo liberalno strategijo »laissez-faire«. Tu samo nemočno opazujemo neprodano blago in upamo, da se bodo vključili »samopopravljalni mehanizmi«, po katerih bodo neizkoriščene enote same našle pot v menjalne procese. To temelji na domnevi, da morajo »posledice nezaposlenosti (za delovno silo in za kapital) postati sčasoma tako neznosne (in da jih zato nikakor ne gre omiljevati z intervencijami socialne države), da se bodo lastniki delovne sile in kapitala prej ko slej (po nižji ceni ali na drugem mestu) spet

znašli na tržišču« (prav tam). Ta domneva je bolj optimistična in lahkomišelna, saj predvideva, da lastniki nimajo druge možnosti kot te in da jo bodo sigurno uporabili. V praksi pa lahko vidimo, da se ljudje podružbljajo drugače kot z menjalnimi odnosi. Med drugimi je izsiljevanje, kriminal ali s političnimi oblikami odklonskosti.

Druga alternativa po Offe-ju naj bi bila *dodatno zavarovanje* vrednosti, ki se ne morejo obdržati v menjalnih procesih. To je umetno ustvarjeno območje, kjer jim umetno pomagajo, da se vključijo v menjalne odnose. Pri tem jim je priznan prihodek iz drugih virov in ne iz prodaje delovne sile ali blaga. Primer tega so subvencije ali prenašanje dohodka. S stališča državnega proračuna, so takšne alternative huda obremenitev, ker se ne financirajo sami, ne večajo osnove prihodnjih državnih dohodkov, temveč jo zmanjšujejo (Offe 1985).

Bolj sodobna alternativa, h kateri se vedno več nagibamo je *vzpostavljanje možnosti*, kjer lahko poteka menjalni promet med pravnimi in gospodarskimi subjekti. Ta alternativna strategija se razvija v tri smeri. »Menjalno zmožnost delovne sile povečujejo s programi in ukrepi, katerih cilj je povečevanje izobrazbe, kvalifikacije, področne gibljivosti in tudi splošne prilagodljivosti delovne sile. Menjalna sposobnost kapitala in drugih dobrin pa se povečuje z nadsionalno integracijo kapitala in trgov dobrin z raziskovalno in razvojno politiko, regionalno strukturno politiko in drugimi« (Offe 1985, 66). Tretja smer je načrtno saniranje tistih sektorjev, ki se ne morejo obdržati v menjalnih odnosih. Ta jih usmerja k preoblikovanju v smislu večje tržnosti z izpostavitvijo prilagoditvenega pritiska trga in politično okrepljenem modernizacijskem pritisku.

Za reorganizacijo, ohranjanje in posploševanje menjalnih odnosov na trgih, takšne politike uporabljajo posebne instrumente političnega usmerjenja. Za mojo diplomsko nalogo so najbolj pomembne *zakonske zapovedi* in *prepovedi* ter *finančne pobude*. Vse imajo skupni cilj, da pospešujejo konkurenčno ravnanje, to pa jim zagotavlja ekonomski obstoj vsakokratnega menjalnega partnerja. Take regulacije so značilne, ko je v igri »šibkejši« partner ter ga poskušajo zaščititi, da ne bi menjalni odnos zdrknil na raven neprikritega razmerja sile (Offe 1985). Zakonskim zapovedim in prepovedim spletnega igranja pokra, se bom posvetila v poglavju pravna svoboda.

Gledano iz ekonomske ravni, je menjava ogrožena prav iz tistih državnih poskusov usmerjanja, kateri imajo prvotni namen ohraniti in širiti menjalne odnose. Če bi hoteli, da so takšni poskusi usmerjanja uspešni, potem bi morali iti nujno na račun denarnega kapitala, katerega obseg se krči z davčnimi sredstvi (Offe 1985).

Živimo v kapitalistični družbi, kjer so lastniki denarnega kapitala tisti, od katerih so odvisni menjalni odnosi. Njihov stalni ali spremenljivi kapital lahko menjajo, njihova odločitev pa je odvisna od pričakovane dobičkonosnosti investicije. Stranski učinek ponovnega ublagovljenja je lahko omejitev kapitala samega ali njegovega dostopa do delovne sile ter svobode razpolavljanja z obema. Prav zaradi tega je razvijanje blagovne forme lahko enako slaba ali celo slabša od bolezni, katero naj bi zdravila (Offe 1985).

2.4 Politika zaposlovanja

Kaj pa naredijo tisti subjekti, ki se ne vključujejo v menjalne odnose? »Socialni problem brezposelnosti tako nastane kot posledica objektivnih dejavnikov, ki so povezani z delovanjem trga delovne sile. Vpliv na nastanek, predvsem trajanje, pa imajo tudi subjektivni dejavniki, ki so povezani s posameznikovo osebno pripravljenostjo na (ponovno) zaposlitev« (Svetlik in drugi 2001, 150). Ljudje, ki so prostovoljno brezposelni, povzročajo številne težave zakonodajalcem. Profesionalni igralci pokra, ki jim je zaslužek od te dejavnosti glavni vir dohodka, se prostovoljno ne vključujejo v menjalne odnose, saj so po večini prostovoljno brezposelni.

Prostovoljno brezposelnost najbolje razloži Sayev model tržnega ravnovesja, kjer lahko vsi, ki želijo delati, dobijo zaposlitev pod pogojem, da je trg v ravnovesju. Ta zaposlitev pa je lahko plačana le z normalno plačo, ki je rezultat razmerja med ponudbo delovne sile in njenim povpraševanjem. Problem pa nastopi, ko delavci niso pripravljeni delati za normalno plačo in nastopi njihova svobodna volja, kot moteči dejavnik, ki ruši tržno ravnovesje. Vedno večja kot je prilagoditev delavcev glede plače in delovnih pogojev, se tudi poviša neprostovoljnost brezposelnosti. Pomemben dejavnik, ki spodbuja delavce k zapustitvi sistema zaposlitve je visok življenjski standard, saj jim omogoča ustvarjanje prihodkov, zavarovanje za primer brezposelnosti in razne oblike socialne pomoči (Svetlik in drugi 1985).

Profesionalni poker igralci, ki se poslužujejo spletnih iger na srečo, kot glavni vir njihovega dohodka, svoje dejavnosti ne morejo registrirati, saj se dohodek ali zaslužek ne šteje v dohodnino. »Svobodni poklici so poklici z visoko usposobljenostjo ter se opravljajo osebno, neodvisno in s polno osebno odgovornostjo. Izvajalci svobodnih poklicev se ne štejejo za podjetnike, /.../ z davčnega vidika so svobodni poklici izenačeni z vsemi drugimi osebami, ki opravljajo dejavnost in katerih dohodek se všteva v dohodnino« (eVem).

Tako je nemogoče, da bi se profesionalni poker igralci vključevali v menjalne procese, saj jim njihovega zaslužka z igranjem spletnega pokra ni potrebno prijaviti za dohodnino, niti ni obdavčen. Kar pa država poskuša omejevati, so ostale igre na srečo. V naslednjem poglavju bom opisala pravno svobodo za igralce, s čim jih omejujejo zakoni in pri čemer imajo proste roke.

3 Pravna svoboda

Sektor spletnih iger na srečo je najhitreje rastoči del trga, ki je leta 2008 predstavljal 7,5% letnih prihodkov celotnega trga iger na srečo, leta 2013 je predstavljal 13% in leta 2015 naj bi predstavljal celo 14,58%. Prav zaradi široke dostopnosti trga, se gospodarski pomen sektorja povečuje. Ob enem pa se regulativni okvir, ki se uporablja za igre na srečo med članicami Evropske unije znatno razlikuje. Nekatere članice celo prepovedujejo nekatere igre na srečo, nekatere pa imajo prav nasprotno, zelo odprte trge. Zaradi širitve sektorja in povečanja ponudbe spletnih iger na srečo, se spreminjajo tudi zakonodaje na tem področju (Evropska komisija 2011, 3).

Hitra rast ponudbe spletnih iger na srečo in pojav interneta, skupaj z zelo različnimi nacionalnimi predpisi, vodijo ne le do povečanja zakonite ponudbe iger na srečo v nekaterih članicah, vendar tudi do razvoja obsežnega čezmejnega trga brez dovoljenja. Ta vključuje črni trg, kamor spadajo nezakonite stave in igre na srečo brez licence, vključno iz tretjih držav ter sivi trg, kamor spadajo ponudniki z ustrezno licenco v eni ali več državah članicah, ki oglašujejo in nudijo igre na srečo državljanom v drugih državah članicah, ne da bi za to dobili ustrezno dovoljenje v zadevni državi. »Ta nezakoniti čezmejni trg ostaja dostopen potrošnikom, delno zaradi dejanske strpnosti ali pomanjkanja učinkovitega pregona, ter dopolnjuje zakonite nacionalne ponudbe, ki je na voljo potrošnikom, odvisno od prevladujočega pravnega položaja v državi članici, kjer so te ponudbe na voljo« (Evropska komisija 2011, 6).

Posvetila se bom direktivi v Evropski uniji na tem področju in zakonodaji v Sloveniji, ter ju primerjala med seboj. Na evropski ravni sem si pomagala z Zeleno knjigo o spletnih igrah na srečo na notranjem trgu, ki jo je izdala Evropska komisija. Zelena knjiga je bila sprejeta 10. marca 2009, kot odgovor na resolucijo Evropskega parlamenta, kjer poziva Komisijo, da s sodelovanjem z vladami preuči gospodarske in negospodarske vplive čezmejnih iger na srečo. V Sloveniji pa področje iger na srečo določa Zakon o igrah na srečo, ki ga bom predstavila v nadaljevanju.

Zanimala me bosta dva subjekta in sicer organizator igre (koncesionar, igralnica) in igralci, kakšne so povezave med njima, kakšni so zakoni, ki ju omejujejo ter kakšne davke in prispevke plačujeta državi.

V diplomu se bom osredotočila na spletne profesionalne igralce pokra. Dobro je vedeti, da poleg njih obstajajo še naključni poker igralci ali amaterji in igralci, ki igrajo poker v živo. Obe skupini bom v nadaljevanju še omenjala, vendar pa bo moj fokus na profesionalnih igralcih, ki služijo denar s spletnim pokrom.

3.1 Zakonodaja EU

V zakonodaji EU, ki jo je potrdilo Sodišče Evropske unije, spadajo igre na srečo pod člen 56 PDEU in zato zanje veljajo predpisi o opravljanju storitev. Ta člen omogoča, da v skladu s pravili lahko ponudniki z dovoljenjem v eni državi članici, opravljajo svoje storitve v drugih članicah, razen, če so te določene z omejitvami, kot so varstvo potrošnikov ali splošna potreba za ohranitev javnega reda. Poleg tega pa morajo biti te omejitve v skladu s sekundarno zakonodajo EU (Evropska komisija 2011, 7).

Kar lahko pričakujemo zaradi povečanja sektorja spletnih iger na srečo, so različne omejitve, ki se bodo še naprej močno razlikovale med državami članicami. »Zaradi tega bo nekaj, kar je ali bo v eni državi članici zakonito, na ozemlju druge države članice še naprej ostalo nezakonito (implicitno ali eksplicitno nedovoljeno)« (Evropska komisija 2011, 7).

»Člen 56 PDEU prepoveduje omejitve svobode zagotavljanja storitev za prejemnike v drugih državah članicah. V zadevi Schindler je Sodišče prvič potrdilo, da zagotavljanje in igranje čezmejnih iger na srečo pomenita gospodarsko dejavnost, ki spada na področje uporabe Pogodbe. Poleg tega je Sodišče v zadevi Gambelli odločilo, da so storitve, ki se izvajajo prek elektronskih sredstev, zaobjete v členu ter da nacionalna zakonodaja, ki ponudnikom s sedežem v državi članici prepoveduje opravljanje spletnih iger na srečo v drugi državi članici ali ovira svobodo prejemanja ali koriščenja sredstev, ki jo ponuja ponudnik s sedežem v drugi državi članici, pomeni omejevanje svobode opravljanja storitev« (Evropska komisija 2011, 11).

Evropska komisija (2011) opisuje omejitve, ki so spremenljive le kot izredni ukrep, ki so določene v členih 51., 52. PDEU ali utemeljene v skladu s sodno prakso Sodišča ob upoštevanju prevlade splošnih interesov. Razlogi, ki so priznani za upoštevanje prevlade splošnih interesov so cilji v zvezi z varstvom potrošnikov ter preprečevanje goljufij in spodbujanje k prekomernemu zapravljanju pri igrah na srečo ter splošna poraba za ohranjanje javnega reda.

S problemi regulacije in nadzora iger na srečo ter njenih čezmejnih učinkov pa se ne spopadajo samo članice Evropske unije, vendar tudi njihovi določeni organi. Boljša zaščita igralcev, večja nadzorljivost in transparentnost iger na srečo so cilji, ki so jih izdali organi EU v različnih dokumentih in direktivah. Na področju nadzora je pomembno omeniti predvsem vsebine, ki se nanašajo na povečanje učinkovitosti preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma. Evropski poslanci so se osredotočili na priporočila za vestni nadzor držav članic nad vsemi spletnimi transakcijami. Ni važno ali je to samo spletni nakup, ali pa spletni poker (Finančna uprava Republike Slovenije 2015).

Spletno bančništvo je postal naš vsakdan in tako so transakcije dandanes hitre in enostavne. Problem se pojavlja pri nadzoru vseh teh transakcij, saj zakonodaja ne more slediti tempu, ki ga narekuje tehnologija. Evropski parlament je posledično razkril »pravila za preprečevanje pranja denarja«, med katera spada tudi spletno igralništvo in spletni poker. Prav to področje je že od samega začetka veljalo za »težavno«, ki je potrebno temeljitega nadzora. »Kot je zapisano v direktivi, bi morale države same pritisniti na ponudnike storitev v tej panogi in jih prisiliti v strožji nadzor vseh finančnih transakcij v vrednosti vsaj 2.000 EUR (tako depozitov, transferjev in dvigov)« (Finančna uprava Republike Slovenije 2015).

Učinkovito izvrševanje ukrepov bo zaradi tega bistveno za zagotovitev uresničevanja ciljev igralniške politike držav članic. Igralci pa omenjajo še eno alternativo ukrepom, ki se pojavljajo v njihovi državi in sicer selitev v drugo državo članico, kjer nimajo omejitev za spletne igre na srečo ali pa je stopnja davka nižja. Še posebej sta med njimi aktualni Malta in Ciper.

Evropska komisija (2011) deli prenosne poti za spletne igre na srečo na tri kategorije: internet, prenosne aplikacije in IPTV¹. Internet je trenutno najbolj pomembna prenosna pot, vendar je pričakovana rast tudi mobilnih aplikacij.

Spletne igre na srečo imajo različne sektorje in različne bruto prihodke od iger na srečo po vrsti spletnih iger na srečo:

- Športne stave (tudi konjske dirke) – 32%
- Igralniške igre – 23%
- Poker – 18%
- Tombola (tudi spremljevalne igre) – 12%

¹ Televizija prek internetnega protokola

- Državna loterija – 15%

(H2 Gambling Capital)

Iz te statistike vidimo, da je velik delež bruto prihodka namenjen tudi spletnemu pokru. H2 Gambling Capital pa nam razkriva tudi, kateri nacionalni trgi spletnih iger na srečo so bili največji v EU leta 2008 in so izračunani na podlagi bruto prihodka iz iger na srečo (GGR v milijardah EUR)²:

- Združeno kraljestvo – 1,903GGR
- Nemčija – 0,705GGR
- Italija – 0,677GGR
- Francija – 0,601GGR
- Švedska – 0,575GGR

Tako so letni prihodki, ki jih je ustvaril sektor iger na srečo, izračunani na podlagi bruto prihodka iz iger na srečo (GGR), leta 2008 znašali 75,9 milijarde EUR, kar nam pokaže gospodarsko pomembnost sektorja. Spletne igre so ustvarile več kot 6,16 milijarde EUR prihodka, kar predstavlja 7,5% celotnega trga iger na srečo.

Spletna stran Egba nam razkriva realnost trga iger na srečo, kjer je evropski trg vodilni na svetu. Od leta 2008, kjer so predstavljali 7,5% celotnega trga iger na srečo, je v letu 2013 naraslo na 13%, kar je 10 milijard. Leta 2015 je pričakovano, da bo trg narasel na 14,58%, kar bi naj bilo okoli 13,27 milijard.

Na svetu je evropski trg iger na srečo vodilni s kar 47%. Sledi mu azijski trg z 29%, nato severno ameriški trg s 15%, oceanijski trg s 6%, latinsko ameriški in karibski trg z 2% in afriški trg z 1%. Vse skupaj je bil v letu 2013 bruto prihodek 26,6 milijard EUR in od tega 13,27 milijard na evropskem trgu (Egba).

3.2 Zakonodaja v Sloveniji

V Republiki Sloveniji področje iger na srečo določa Zakon o igrah na srečo (ZIS). »S tem zakonom se ureja sistem prirejanja iger na srečo na način, da igre na srečo potekajo v urejenem in nadzorovanem okolju, da se preprečijo pranje denarja, goljufije in druga kazniva dejanja ali ravnanja v nasprotju z javnim redom, da se zaščitijo mladoletniki in druge

² Tj. vložek, od katerega se odštejejo nagrade, vendar vključuje bonuse

občutljive osebe pred škodljivimi vplivi čezmernega igranja iger na srečo ter da se varujejo udeleženci iger na srečo« (ZIS, 1. čl.).

Na podlagi 53. člena (ZIS, 53. čl), Zakon o igrah na srečo uvršča poker med posebne igre na srečo, kjer so igre, ki jih igralci igrajo drug proti drugemu. Ti naj bi bili odigrani na posebnih mizah s kroglicami, kockami, kartami, na igralnih panojih ali na igralnih avtomatih. Tudi stave in druge podobne igre so v skladu z mednarodnimi standardi. Poker spada med igre, ki jih igralci igrajo drug proti drugemu (chemin de fer). Posebne igre na srečo se smejo prirejati le v igralnicah. Vendar ne glede na prejšnjo odločbo, se posebne igre na srečo smejo prirejati tudi po internetu oziroma drugih telekomunikacijskih sredstvih.

55. člen Zakona o igrah na srečo določa, da lahko posebne igre na srečo prireja le delniška družba, ki ima sedež na območju Republike Slovenije, na podlagi koncesije. Družbe, ki so pridobile koncesijo za prirejanje iger na srečo v igralnicah, lahko na podlagi koncesijske pogodbe in dovoljenja prirejajo tudi poker preko spleta, če izpolnjujejo vse zakonsko predpisane pogoje in posebej zahteve, ki so določene v Pravilniku o prirejanju iger na srečo preko interneta oziroma drugih telekomunikacijskih sredstev. V Sloveniji je do letošnjega leta poker preko spleta prirejala legalno le družba Hit d.d.

3.2.1 Davki in dohodnina

Skladno s slovenskim davčnim redom, se posebne igre na srečo preko spleta, ki jih prireja koncesionar, obdavčujejo v skladu z zakonom o davku od iger na srečo, ki določa, da je davčni zavezanec prireditelj igre na srečo in ne igralec, prejemnik dohodka (ZIS, 75. čl.). Ali z drugimi besedami, davka na dobitok ali izkupiček iz spletnega pokra pri slovenskih državljanih ni in ga posledično tudi ni potrebno prijaviti.

Podobno velja tudi za dohodnino.

»V skladu s 4. točko 19. člena Zakona o dohodnini, za dohodke fizične osebe po tem zakonu ne veljajo dobitki od iger na srečo po zakonu, ki ureja igre na srečo. Sklicevanje na zakon, ki ureja igre na srečo, je določeno zaradi vsebinske opredelitve dohodka oziroma dobitka od iger na srečo, ne glede na to, ali ima vir v Sloveniji ali izven Slovenije. Navedeno pomeni, da tudi dobitki od iger na srečo, ki so pridobljeni izven Sloveniji, ne veljajo za dohodek po tem zakonu« (ZDoh-2, 19. čl).

Prav zaradi tega je nadzor nad objektivnimi podatki, koliko igralcev se udeležuje spletnih iger na srečo in kolikšni so njihovi dobitki pri ilegalnih ponudnikih, oteženi ali nemogoči. Iz strokovne literature, objav nagrad, intervjujev in člankov lahko sklepam, da so vložki in nagrade igralcev velike. Če gledam na dolgi rok, lahko zaslužijo tudi večje vsote denarja. Tem igralcem, ki jim rečemo profesionalni igralci, bom v nadaljevanju posvetila več pozornosti.

S pomočjo zakonov lahko potrdim tezo, da igralcem pokra ni potrebno plačevati davka na njihov zaslužek, niti prijaviti dohodnine. Zaslužek s spletnim pokrom pri legalnih ponudnikih je torej legalni in v celoti njihov.

Zaradi evropske regulative in paketu »pravil za preprečevanje denarja«, se bo tudi v Sloveniji zgodila implementacija direktive v nacionalno zakonodajo, ki bo povečala ali uvedla novi davek še v letošnjem letu. Pričakovati je, da bodo davčni organi v državah članicah EU poskusili izkoristiti podatke o finančnih transakcijah na spletu, ki bi jih pridobili na račun te nove regulative. Na Finančni upravi Republike Slovenije prav zaradi tega preučujejo možnost obdavčitve dobitkov od spletnega prirejanja iger na srečo, ki bi jih dobili igralci, prebivalci RS, ki bi se udeleževali le-teh iger. Ti so po stari zakonodaji neobdavčljivi (Finančna uprava Republike Slovenije 2015).

Naivno pa je mišljenje, da pri pokru vse zasluži samo zmagovalec igre. Vsaka igralnica spletna kot v živo, za vsako igro pobere mizno pristojbino (rake). Ta se giblje od 3,5% do 4,5% na izkupiček igre, so pa tudi omejitve, do kod lahko sega »rake«. Le spletne igralnice pa povrnejo delež, ki so ga morali plačati, čemur pravimo povrnitev mizne pristojbine (rake-back). Prav zato se dosti igralce odloči za spletni poker, saj dobijo ta delež delno povrnjen ne glede na to, ali so igro izgubili ali zmagali. S tem poskušajo igralnice privabiti igralce, da bi igrali pri njih (PokerStars).

3.2.2 Sankcije in nadzor

Slovenija ne sankcionira igralcev, za igranje pri ilegalnih ponudnikih, za razliko od Združenih držav Amerike, vendar kazni doleti ponudnike brez ustrezne koncesije. Nadzorni organ izda odločbo o prepovedi družbe, ki v Sloveniji prireja igre na srečo brez koncesije. Če ta odločba ni izvršena s strani ponudnika, lahko posreduje sodišče z odredbo omejitve dostopa do spletnih strani, prek katerih se prirejajo igre na srečo brez koncesijske vlade.

Finančna uprava republike Slovenije (2015) trdi, da je z razvojem telekomunikacijske tehnologije spletna ponudba pokra vse večja, saj je z množično uporabo pametnih telefonov

igralcem omogočeno, da se 24ur na dan, ne glede na to, kje se nahajajo, lahko udeležujejo spletnih iger na srečo, ki jih ponujajo prireditelji s sedežem v različnih državah sveta. »Vplačila v igro so možna v različnih nacionalnih valutah, kakor tudi v kripto valutah, kot je na primer Bitcoin. Blokiranje IP strani več kot tisoč takih ilegalnih ponudnikov nima pravega učinka, ker igralci uporabljajo posredniške strežnike (proxy) in VPN-je, tako, da slovenski igralci vplačujejo v poker igre pri spletnih ponudnikih, ki pri nas nimajo ustrezne koncesije in dovoljenja« (Finančna uprava Republike Slovenije 2015).

Za »on site« nadzor koncesionarjev, ki prirejajo igre na srečo v Republiki Sloveniji, je pristojna Finančna uprava Republike Slovenije - FURS. »ZPPDFT³ v 90. členu pooblašča FURS, da kot nadzorni organ samostojno ali skupaj z drugimi nadzornimi organi izda priporočila in smernice za izvajanje predpisanih ukrepov na področju odkrivanja in preprečevanja denarja in financiranja terorizma. Smernice so svetovalne narave in so namenjene pravnim osebam – koncesionarjem, ki prirejajo igre na srečo, za lažje razumevanje vsebin in izvajanje določb ZPPDFT« (ZPPDFT, 90. čl).

³ Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma za koncesionarje in prireditelje iger na srečo

4 Poker

Na začetku poglavja bom predstavila in napisala nekaj o najbolj priljubljeni igri pokra v Sloveniji in na svetu- Texas Hold'em No Limit. Pomembnost pokra daje način igranja; ali je to v živo ali preko interneta in zakaj se igralci poslužujejo večinoma enega načina. Igranje preko spleta je omogočeno preko različnih ponudnikov, med katere spadajo legalni kot tudi ilegalni. V moji diplomski nalogi me bo zanimal predvsem spletni poker, zato se bom vrnila v njegove začetke. Poskusila bom potrditi tezi, da igranje s spletnim pokrom lahko služi kot način za reševanje eksistencialnega vprašanja in da poker ni le igra na srečo, vendar je zanj potrebno imeti znanje in veščine.

4.1 Igra poker

Na splošno je poker igra s kartami, pri kateri igralec stavi, da je vrednost njegovih kart večja, kot pa vrednost nasprotnikovih kart. Igralec mora stavo izenačiti ali višati, lahko pa tudi odstopi, pri čemer zmaga igralec, ki ima najboljše karte.

Ena izmed splošnih definicij pokra (Igre Na Srečo) je, da je poker popularna igra s kartami. Za to igro so značilne različne stave in nadigravanje nasprotnikov, zmagovalec kroga pa pobere cel dobiček na mizi. Obstaja mnogo različic pokra, vendar so pri večini osnovna Poker pravila enaka.

»Poker je igra na srečo, ki se igra za denar, je igra ničelne vsote, kar pomeni, da določen udeleženec v igri dobi dobiček le, če drugi igralci, ki stavijo, izgubijo. Igralci pri pokru ne igrajo proti prireditelju igre na srečo, temveč drug proti drugemu. Pri tem prireditelji, tako igralnice, kot tudi spletni prireditelji, jemljejo le določeno provizijo, ki se obračunava od odstotka celotnih stav v posamezno igro« (Finančna uprava Republike Slovenije 2015).

Poker ima veliko število iger. Spletna stran PokerStars trdi, da je zaradi vse večje priljubljenosti televizijskega pokra in prenosov velikih dogodkov, med katere spada PokerStars Caribbean Adventure in European Poker Tour, prav igra Texas Hold'em postala najbolj priljubljena poker igra v igralnicah in na spletu.

To velja tudi za Slovenijo, zato se bom posvetila Texas Hold'em različici igre poker.

4.2 Rojstvo in pravila igre Texas Hold'em

Texas Hold'em ali krajše kar Hold'em se je razvil v mestu Teksas v petdesetih in šestdesetih letih. Kompleksna narava igre je bila povod za zanimanje ljudi. Skupina ljudi, ki se je imela za profesionalne igralce pokra, bolj znanih kot kvartopirci, so vzeli poker resno. Primerjava z današnjimi poker igralci je neprimerljiva. »Potovali so od mesta do mesta, se udeleževali iger, v katerih je mrgolelo igralcev s pištolami, ki se jih niso bali uporabiti. Veliko so tvegali, njihovo življenje je bilo kot napeta filmska akcija in le najbolj prekaljeni in previdni so preživeli, da so lahko povedali svojo zgodbo« (Majcenovič 2010a, 8–9).

Na spletni strani PokerStars pojasnjujejo pravila igre Hold'em. V vsaki igri dobi igralec dve karti (znani tudi kot 'lastni karti'), ki pripadata le njemu. Na sredini mize se razdeli pet 'skupnih kart'. Vsi igralci lahko uporabijo skupne karte v povezavi z lastnimi tako, da ustvarijo najboljšo poker kombinacijo, pri tem pa lahko uporabijo vse svoje 'lastne' karte ali samo eno ali pa nobene. Oseba, ki sestavi najboljšo kombinacijo oz. pripravi vse druge, da odstopijo, zmaga.

Hold'em ima štiri znane različice, ki se med seboj razlikujejo glede na omejitve pri stavah. Med drugimi poznamo

- Limit Texas Hold'em (določena omejitev stav),
- No Limit Texas Hold'em (ni omejitve stav),
- Pot Limit Texas Hold'em (stavi se lahko le toliko, kolikor je v igri) in
- Mešani Limit Texas Hold'em (igra se menja med različicama Limit Texas Hold'em in No Limit Texas Hold'em).

Najbolj priljubljena poker igra na svetu in prav tako v Sloveniji je No Limit Texas Hold'em. Igra jo največ igralcev, tako preko spleta, kot v živo.

4.3 No Limit Texas Hold'em

Kot rečeno, je No Limit Texas Hold'em najbolj popularna različica pokra. Majcenovič (2010b, 15) trdi, da ima za to zelo dober razlog. »Gre za razburljivo, hitro in dobro uravnoteženo igro in popolno kombinacijo preproste mehanike igre in visoko izpiljene strategije. Nove igralce pritegne s hitrim tempom in skoraj neomejeno možnostjo blefiranja, veterani pa ostajajo v njej zaradi nenehno spremenljive dinamike igre«. Ob tem Majcenovič dodaja, da zaradi tako velike popularnosti, No Limit Hold'em prinaša največje nagrade in turnirje z nagradami, ki so

vredni milijone dolarjev. Seveda pa moraš imeti dovolj znanja in sreče, da premagaš vse nasprotnike. »Akcija prihaja v vseh možnih oblikah in velikostih, od začetniških *freerollsov* do 10 milijonov dolarjev vredne glavne nagrade na turnirju WSOP. In ker je na internetu v vsakem trenutku dneva na tisoče igralcev pripravljenih na igro, ti ne bo nikoli težko najti možnosti za igranje«.

4.4 Spletni poker vs. igranje v živo

Obstaja veliko polemik, katera vrsta igre je boljša; posredna- preko spleta, ali neposredna- v živo. Mislim, pa da je to odvisno od vsakega posameznika in njegovih spretnosti. Vsaka ima svoje prednosti in slabosti. Če igralec rad igra hitro ter več iger naenkrat in ki z mimiko hitro razkriva svoje razpoloženje, bo spletni poker boljša rešitev. Če pa uživa v počasni igri, polne pogovorov, zbadanja, in branja mimik, pa je igranje v živo kot nalašč zanj. Da sem se osredotočila samo na spletni poker, so krivi različni dejavniki, zaradi katerih se igralci raje poslužujejo te vrste igre. Med najpomembnejše spadajo čas igranja, hitrost igranja, vrednosti, pri katerih lahko greš vse ali nič, kvaliteta igralcev in pa rake-back.

Čas in hitrost igranja sta za poker igralce zelo pomembna, saj lahko odigrajo več iger v uri in posledično zaslužijo več denarja. Pri igranju v živo, je povprečje odigranih iger na uro okoli 30. Povprečje spletnega pokra pa je 60 ali več odigranih iger na uro za eno mizo. Če prištejemo, da lahko imaš pri spletnem pokru odprtih miz, pa moramo znesek odigranih iger pomnožiti. Profesionalni poker igralci imajo po navadi odprte minimalno štiri mize, odvisno koliko prostora imajo na ekranu. Zaradi hitrosti igre, se lahko tudi hitreje učijo odigrati v različnih situacijah. V enem tednu igranja spletnega pokra, lahko odigraš toliko iger, kot bi jih za v živo porabil dva meseca (Lind 2008).

Lind (2008) pravi, da mora biti reakcijski čas pri spletnem igranju pokra hitrejši, kot pri igranju v živo. Na spletu imajo igralci tikajočo uro, ki jih prisili, da odigrajo igro v nekem odmerjenem času. Na večini spletnih straneh je ta čas omejen na 20 sekund. V tem času mora igralec izračunati vrednost svojih kart in kart, ki so že na mizi. Amaterski igralci po navadi nimajo dovolj časa in zaradi tega pride do napak. Pri igranju v živo pa je ta čas veliko daljši, vendar vseeno omejen različno, odvisno od igralnice.

Kvaliteta poker igralcev je slabša na spletu, kar pa je za profesionalne poker igralce, ki z igranje služijo denar za preživetje, zelo pomembno. Dejstvo je, da slabši igralci ali amaterji, po večini ne hodijo igrati v igralnice in se osramotiti s slabo igro. Vse je lažje, če sediš v svoji

sobi na samem, v zavetju pred očmi drugih igralcev. Sicer pa pravi Lind (2008), da so tudi igralci v živo lahko slabi, pijani ali ne osredotočeni na igro, vendar je v povprečju takih igralcev več preko spleta. Profesionalnim igralcem zato ni potrebno kazati njihovih veščin, saj slabši igralci delajo napake, katere jih stanejo denarja. Zato tukaj spet splet premaga igro v živo.

Ključnega pomena je Rake-Back⁴, kar pa pomeni, da dobiš povrnjen delež, ki si ga moral plačati igralnici za vsako igro. Ta se vrne samo pri spletnem pokru, saj poskušajo igralnice na ta način privabiti igralce, da bi igrali pri njih. Za vsako igro, ki jo odigra igralec, mora igralnici plačati delež, ki je po navadi od 3,5% do 4,5% celotnega izkupička igre. Ta delež dobiš v vsakem primeru, ne glede na to, ali si igro izgubil ali zmagal. Nekateri služijo samo z rake-back deležem in jim je to kot način kot služenje denarja. V igralnicah enostavno ne zaslužijo toliko denarja, saj je igra počasnejša in vložki manjši.

Da ima vse svoje prednosti in slabosti, dokazuje tudi intervjuvanec 1 (2015), ki trdi, da je v veliki večini odvisno od posameznika kje igra, vendar pa ima splet prednost hitre igre, kar se tiče »normalnih limitov«. Igra v živo pa ima zato možnost veliko večjih stav, kot so na voljo preko spleta.

Teh dejavnikov je še veliko več, vendar sem povzela najpomembnejše. Ti dokazujejo, da ima spletni poker boljše možnosti za zaslužek kratkoročno in dolgoročno. Prav zaradi tega, se v večini profesionalni poker igralci odločajo za spletni poker kot način služenja denarja za njihovo preživetje.

4.5 Zgodovina spletnega pokra

Spletni poker je debitiral leta 1998 s prvo spletno igralnico Planet Poker za pravi denar. Želeli so narediti čim boljši približek realne izkušnje, vendar jim sprva to ni najbolje uspelo. Šele leto kasneje je skupina študentov iz Kostarike začela s projektom Paradise Poker, kjer je bila grafika veliko boljša, pa tudi stran hitrejša, zato je postala veliki hit. Do konca leta 2000 so predstavili če različico no limit hold'em, kar pa je povzročilo pravo evforijo med uporabniki (Majcenovič 2010c).

Majcenovič (2010c, 28) pojasnjuje, da se je prava zlata mrzlica začela leta 2001, ko so novinci PartyPoker začeli organizirati finalna tekmovanja v vrednosti milijon dolarjev, kar na luksuznih križarkah. Isto leto se jim pridruži še stran PokerStars z namenom, da postanejo

⁴ Povrnitev mizne pristojbine.

vodilna stran v spletnih turnirskih igrah. Leto kasneje se poker pojavi na televizijah, kar povzroči veliki bum in promocijo za spletne ponudnike. PartyPoker in PokerStars sta postali največji spletni strani za poker, kar pa je kmalu prineslo zanimanje tudi v Evropo. Prva evropska spletna stran Ladbrokes je debitirala leta 2002 in ni sprejemala ameriških igralcev. Leta 2004 je lahko že vsak, ki je imel 5 minut časa odprl svojo spletno igralnico. Do takrat je internetni svet pokra zavzel obliko, kot jo poznamo danes.

»Od tu naprej je industrija pokra samo še cvetela, razširila se je iz Amerike v Evropo in drugod po svetu. Veliki turnirji v Evropi so pomagali pri širitvi scene, podžgale so jih še internetne kvalifikacije – sateliti. Do leta 2009 je poker postala globalna igra, ki jo igrajo neverjetne množice igralcev vsak dan« (Majcenovič 2010c, 29).

Če je bil nekoč namen, da spletni poker poskuša narediti približek realne izkušnje, jim to uspeva, saj so dandanes grafični tehnološki prikazi že v 3D-oblikah.

5 Profesionalni poker igralec

Fenomen poker je več kot očitno v zadnjih letih postal priljubljen način za zaslužek. Vsi dejavniki, ki vplivajo na igranje in igralca, so mu naklonjeni v več pogledih. Že samo slovenski zakon dopušča, da je celotni zaslužek legalen in last posameznika, ter ni potrebno plačevati davkov ali prispevkov. Vendar pa je pot do uspeha dolga in zahtevna, kar lahko potrdi marsikateri igralec. Če hočeš postati profesionalni poker igralec, se moraš odpovedati dosedanjemu načinu življenja in se predati temu fenomenu z dušo in telesom.

Bistvo diplome temelji na poker igralcih in na njihovem zaslužku, zato bom s pomočjo intervjujev in drugih virov poskušala priti do definicije profesionalnega poker igralca in kolikšen je njihov zaslužek, kakšen je njihov status in kakšne alternative imajo, če se zakon spremeni. Posvetila se bom profesionalnim poker igralcem, kakšen delovni čas imajo, kako so le-to postali in kako so se in se še izobražujejo ter kakšni so njihovi motivi za igranje in zaslužki. Posvetila se bom tudi problemu zasvojenosti od iger na srečo.

5.1 Definicija profesionalnega poker igralca

V Sloveniji in slovenski literaturi termin profesionalni poker igralec še ni tako prepoznaven, najdemo pa le-to definicijo v tuji literaturi. Ameriška vlada daje profesionalne pokeraše in atlete v isti koš in jih definira pod kategorijo "atletski in športni tekmovalci".

Definicija profesionalnih poker igralcev je bila določena v zakoniku pod atletski in športni tekmovalci iz oddelka za delo, zaposlovanje in administracijo in določa, da udeležba v tekmovalnih poker dogodkih, kot so eno ali več-mizno tekmovanje je kot poklic. Ko profesionalni poker igralec igra poker, sodeluje v skladu z določenimi pravili, stavami in drugimi predpisi. Ocenjevati mora vsako poker mizo in poker turnir, kot tudi sposobnosti drugih igralcev. Spremljati mora ne samo spretnosti drugih igralcev ampak tudi njihove stavne navade. Imeti mora znanje statističnih verjetnosti in stav, ki tem verjetnostim sledijo. Mora imeti znanje o upravljanju denarja in interakcijo z drugimi igralci na vseh mizah, ki jih igra. Igra do dvanajst ur na dan ali turnirje, ki lahko trajajo celo več dni zapored. Mora imeti dobro fizično in mentalno vzdržljivost ter koncentracijo za dolge ure igranja. Matematično znanje je nujno potrebno za spretnosti poker strategij in verjetnosti. Psihološka sposobnost branja igralcev, je ključna za poker igralce, da lahko vedo kdaj blefirati in kdaj ne. Znanje igre pokra, ki jo v tistem trenutku igra, mora biti dodobra izpiljeno (Tubbs 2015).

V Sloveniji poklica profesionalni poker igralec ne poznamo, vendar je kar nekaj igralcev takšnih, ki bi jih lahko uvrstili v to kategorijo. Čeprav v slovenskem zakoniku ni poker opredeljen kot poklic, morajo imeti igralci enake lastnosti in znanje, kot je zgoraj opisano. Intervjuvanec 1 (2015) je opisal profesionalne poker igralce kot »tiste, ki mu je to edini oziroma glavni vir dohodka, oziroma boljše rečeno tisti, za katerega je to služba«. Intervjuvanec 2 (2015) pa pravi, da postaneš profesionalni poker igralec tedaj, ko začneš na poker gledati kot na delo, ne »gemblaš«⁵ in uporabljaš poker profit kot vir dohodka za preživetje.

Obe definiciji, ki sem jih dobila iz intervjujev, sta si med sabo podobni, zato lahko sklepam, da je potrebno za dosego takšnega statusa zaslužiti toliko, da lahko preživiš sebe in svojo družino, zraven pa še privarčuješ.

5.1.1 Delovni čas in urnik

Delovni čas profesionalnega poker igralca se giblje od 8 do 12 ur na dan, odvisno od vsakega posameznika. Intervjuvanec 1 (2015) pravi, da je njegov delovnik sestavljen iz igranja in učenja. Igra 35 – 40 ur na teden in 10 ur se uči. Načeloma igra med tednom vsak dan dopoldan in večino sobot, nedeljam pa se poskuša izogniti. »Delovni čas ni natančno določen in se pogosto razvleče na cel dan« (Intervjuvanec 1 2015). Delovnik intervjuvanca 3 (2015) je fleksibilen, vendar pa vseeno največ dela zvečer oziroma ponoči. Na teden naredi približno 50 ur.

»Na spletu je največ evropskih igralcev po sedmi uri zvečer in takrat igra tudi največ slabih igralcev, zato so zaslužki za najboljše največji. Če ciljate na slabe igralce iz ZDA, boste morali igrati nekoliko pozneje, po polnoči. Od drugih izkušnja pa je nekoliko drugačna, da se najbolj spleta igrati v zgodnjih jutranjih urah, ko igralcem upada koncentracija. Takrat je igra najbolj dobičkonosna« (Virant 2009).

Lahko trdim, da profesionalni poker igralci dnevno naredijo več ur, kot pa v povprečju delavci v slovenskih službah. Njihov delovnik se po večini začne pozno dopoldan in takrat je čas za administrativne stvari. Zaradi igranja z igralci po celem svetu je čas, ko igra največ igralcev prav zvečer od 20.00 do 24.00, zato morajo prilagoditi urnik le-njim. Ker pa so prepuščeni sami sebi in nimajo nobenega nadzora šefov, je pomembna samodisciplina in upoštevanje urnika, ki si ga predhodno zadajo. Delo od doma lahko prinese tudi različne

⁵ Hazardiranje, igranje na srečo.

distrakcije, kot so televizija, družbena omrežja in pogovori z bližnjimi, zato je še posebej pomembno, da loči svoj delovni prostor in svoj delovni čas od družabnega življenja.

5.1.2 Povod za igranje pokra, njihov vložek in kvalifikacije

Da so se posamezniki odločili podati v takšno obliko služenja denarja, jih je prisilila družbena oblika. Kot je že Offe (1985) povedal, se v vsakdanjem življenju srečujemo z izpadom lastnikov delovne sile in kapitala iz menjalnih odnosov, posledično pa s tem iz menjalne forme. Tako si morajo ljudje poiskati vir zaslužka in na njih je, kakšen bo to. Tukaj je pomembna iznajdljivost, marljivost in modrost.

Večina igralcev začne igrati zgodaj, saj imajo več časa in večjo zagnanost. Povod za takšen način služenja denarja pa je pri vsakem posamezniku drugačen. Intervjuvanec 3 (2015) pravi, da je začel igrati pri svojih 18-ih letih, navdušila ga je pa prav tekmovalnost ter možen zaslužek od doma. Pri intervjuvancu 2 (2015) so bili povod filmi na televiziji in pa dobri poker igralci, ki so se tam pojavljali. Začel je pri 25-ih letih, profesionalno pa šele pri 32-ih letih. Po 12-ih letih je pustil dosedanjo službo in se podal v svet profesionalnega pokra. Kasneje je začel igrati intervjuvanec 1 (2015), ki se je odločil za to vrsto dohodka pri 29-ih letih. Navdušil ga je njegov prijatelj, ki je precej uspešen igralec.

Tudi začetni vložki so različni med posamezniki, vendar pa se ti v povprečju ne vrtijo visoko. Veliko igralcev začne svojo pot z igranjem tako imenovanega »play money«⁶, pri katerem pridobijo pravi denar na različnih turnirjih. Druga pot je promocijski denar, ki ga igralnice ponujajo ob registraciji. To pot je ubral intervjuvanec 2 (2015), ki je dobil preko spletne strani 50€ ob registraciji. Lahko pa si seveda nakažejo denar na igralnico in se učijo kar preko turnirjev za pravi denar. Intervjuvanec 1 (2015) je sprva vložil 100€, ko pa se je resno začel ukvarjati z igranjem, pa je bil njegov vložek 2000€. Medtem ko intervjuvanec 3 (2015) ni vložil v poker niti centa in je ves denar pridobil z »navideznim denarjem«. »Začel sem igrati za tako imenovani navidezni denar – igranje z žetoni brez vrednosti. Nato se je enkrat na teden v sklopu promocij ponudila možnost, da se udeležim Freeroll turnirja. Ta zvrst turnirjev ti omogoča, da lahko brez vložka dobiš nagrade. Takrat so te nagrade znašale od 10 centov do 20€ za najboljše na tem turnirju. Z nekaj dobrimi rezultati sem pridobil svoj mali začetni kapital«.

⁶ Igralni denar, ki ga da igralnica zastonj. Po večini je to zaradi promocije ali pa učenja pokra bodočih strank.

Posebnih šol za izobraževanje pokra ni. Seveda obstajajo kakšni kampi, vendar so ti po navadi organizirani privatno in samoplačniško. Zato je učenje pokra toliko bolj zahtevno in je potrebna iznajdljivost. Osnovno učenje pokra ima že skoraj vsaka igralnica, kjer lahko najdemo učne posnetke, kako odigrati v različnih situacijah. Profesionalni pokeraši pa dodajajo, da je zelo pomembno pregledovanje in komentiranje hand-ov⁷ od njih ali drugih igralcev. Učenje obsegajo tudi različni videi, analize, učne seanse skupin in pa knjige. »Dober igralec mora biti še dober psiholog, dober matematik, dober teoretik, imeti mora dobro intuicijo, skratka mora biti pameten. V slabših obdobjih se je treba zateči k literaturi, da prideš nazaj na določeno raven« (Virant 2009).

Velikokrat je narobe razumljeno, da pokeraši potrebujejo denar za začetni vložek. Igralci dokazujejo prav nasprotno. Če posameznik želi postati profesionalni igralec, potrebuje veliko časa, energije, zagnanosti, zavzetosti in pa iznajdljivosti. To so glavne vrline, saj igra lahko že vsak, profesionallec pa lahko postane le redko kdo.

5.1.3 Zasluzki in nagrade

»Zasluzki z igranje spletnega pokra so rezervirani za najboljše igralce, vsi ostali pa so molzne krave, od katerih dobivajo najboljši, so prepričani spletni pokeraši, ki od tega živijo. Poker je igra ničelne vsote: za to, da nekdo dobi, mora nekdo drug izgubiti« (Virant 2009).

Profesionalni igralci ne gledajo njihovega zaslužka na kratki rok, vendar na dolgi rok, pri katerem so redkokdaj v minusu. Tudi ne radi govorijo o točnih zneskih, ki jih zaslužijo, saj so predsodki o njih še kako prisotni. Intervjuvanec 3 (2015) je zaupal, da je njegova mesečna plača v povprečju 4000€, od intervjuvanca 2 (2015), ki je poleg igranja še učitelj pokra, pa znaša 6000€. Intervjuvanec 1 (2015) je povedal, da na mesec zasluži povprečno slovensko plačo⁸.

Različne igre imajo različne zaslužke. Medtem ko pri turnirskih igrah prevladujejo nagrade za najboljše, pri igrah za denar ali »cash game« igralci poberejo izkupiček denarja, ki ga vložijo sami in nasprotniki. Pri turnirjih dobijo vsi igralci enako število žetonov, pri »cash game« pa igralci vložijo pravi denar.

⁷ Hand – začetne karte, ki jih igralec dobi v roke. Igralci uporabljajo ta izraz tudi za posamezno igro.

⁸ Po statističnih podatkih je povprečna mesečna neto plača za januar 2015 znašala 1.002,85€ (Statistični urad RS, 2015)

Profesionalni igralci se običajno poslužujejo t.i. »cash game«, saj naj bi tam hitreje več zaslužili. Limiti pri takšni vrsti iger so različni, lahko segajo od 2€ do 50.000€. Vendar vsak limit ima svoje prednosti in slabosti. Nižji limiti imajo več slabših igralcev, zaslužek pa je počasnejši in nižji. Ko igralec zasluži in prihrani dovolj denarja, se povzpne po limitu. Tako so z vsakim višjim limitom tudi boljši igralci, zaslužek je hitrejši, vendar pa je manj prometa – igralcev.

Intervjuvanec 3 (2015) je povedal, da igra cash game heads up⁹ no limit¹⁰ (HU NL) 100€ do 400€. »Za tiste, ki niso seznanjeni s tem lahko povem, da nekdo, ki bi si zaželel igrati z mano, mora biti pripravljen vložiti 100€ do 400€ in se zavedati, da jih lahko dobi/izgubi v roku ene minute«. Intervjuvanec 2 (2015) igra celo do NL600, intervjuvanec 1 (2015) pa do NL100.

Ni pa vse svetlo, saj imajo tudi profesionalci kdaj kakšen mesec zelo slab rezultat. Pri tem je zelo pomembno, da imajo igralci prihranjen denar, da lahko pokrijejo izgubo z njim in vseeno normalno nadaljujejo. Virantova (2009) poroča o igralcu, ki je naredil rekorden »down swing« ali nihaj navzdol, za največ 10.000\$ v mesecu. Spet drugi je v pičlih desetih urah naredil 5.000€ minusa, tretji pa je izgubil kar v eni igri 1.500\$.

Največji spletni poker turnirji so World Championship of Online Poker (WCOOP), Spring Championship of Online Poker (SCOOP), Turbo Championship of Online Poker (TCOOP) in Full Tilt Online Poker Series (FTOPS). Pri prvem je bila lanskoletna prva nagrada vredna kar 10,710,000.00\$, pri drugem je letos dobil zmagovalec 6,940,000.99\$, pri zadnjem pa je bila letošnja prva nagrada vredna 239,400\$ (Wikipedia).

Splošno znano je, da je zelo malo igralcev, ki dejansko služijo denar z igranjem pokra. Ker je igra ničelne vsote, bodo boljši igralci pobrali denar slabšim in tako služili na njih. Veliko igralcev je takšnih, ki zaslužijo neko vsoto denarja na enem turnirju, potem pa mislijo, da so dobri in se zato podajo v vode z višjimi limiti. Vendar pa temu ni tako, saj profesionalni igralci vedo, da je učenje dolgotrajni postopek, še dlje pa traja nabiranje denarja. Za vsak slab dan morajo imeti rezervo. Tukaj pa je posredi še stopnja sreče, ki lahko pomaga do neke vsote denarja, vendar ne na dolgi rok. Več o tem pa v naslednjem poglavju.

⁹ Igra ena na ena.

¹⁰ No limit je stavna struktura, ki dovoli igralcu višati in staviti neomejeno višino zneska, ki ga ima pri sebi.

5.2 Sreča vs. znanje

Mnogi sklepajo, da je poker hazardiranje oz. igra na srečo. Vendar pa je tukaj bolj kot sreča, pomembno znanje igralca. To sta tudi dokazala dva ekonomista – Steve Levitt in Thomas Miles, ki sta ustvarila študijo, v kateri sta se ukvarjala s prav tem problemom. Poker Players Association si že vrsto let prizadeva, da bi se poker znebil oznake igre na srečo in da bi ljudje nanj začeli gledati, kot na veščinsko igro. Ta študija je prva, ki lahko potrdi mnenja strokovnjakov, da je za poker bolj kot sreča, potrebno znanje.

Levitt in Miles sta se pri raziskovanju tega vprašanja osredotočila na dogajanje glavnih turnirjev WSOP leta 2009 in leta 2010. Igralce sta razdelila v dve skupini, pri kateri so bili v prvi skupini tisti večji igre in v drugi skupini vsi ostali. Analiza podatkov je pokazala, da so igralci iz prve skupine vknjižili donos v vrednosti 30,5%, medtem ko so ostali iz druge skupino v povprečju izgubili 15,6% (Žurnal 2011).

»S to metodo, ki jo med drugimi uporabljajo tudi za ocenjevanje sposobnosti upraviteljev različnih finančnih skladov, pa sta ekonomista dokazala, da v pokru veščina in znanje res igrata pomembno vlogo, saj igralcu na dolgi rok prinašata določene uspehe, medtem ko zanašanje zgolj na srečo, na dolgi rok ne prinaša rezultatov« (Žurnal 2011).

Na Koprskem turnirju leta 2011 so spraševali igralce o tej dilemi, ti pa so odgovorili, da poker ni igra na srečo, saj na turnirjih, tudi v svetovnem merilu, zmagujejo eni in isti obrazi. Drugi je odgovoril, da je kljub dvema asoma izpadel iz igre. Pravijo, da gre pri pokru za umetnost rokovanja s kartami in ne golo srečo. S to dilemo naj bi se ukvarjali le še laiki (Preberi si 2011).

5.3 Problem zasvojenosti

Na inštitutu za zasvojenost in travme so objavili definicijo zasvojenosti, kjer pravijo da gre za vedenjsko težavo pretiranega, uživanja alkohola, mamil, predajanja igram na srečo ali spolnosti. »Za zasvojenost je značilna nesposobnost za trajno abstinenco, oslABLJENA sposobnost nadzora nad vedenji, hlepenje po omami, zmanjšana možnost prepoznavanja resnih težav tako v vedenju posameznika kot v medosebnih odnosih ter disfunkcionalno odzivanje. Če se zasvojena oseba ne zdravi ali ne vključi v proces okrevanja, postane zasvojenost progresivna in lahko povzroči trajne posledice« (Inštitut za zasvojenost in travme).

V Zeleni knjigi so čezmerno igranje opisali kot »nuja po igranju na srečo kljub številnim negativnim posledicam ali potrebi po prenehanju« (Evropska komisija 2011, 20).

Inštrumenta za ugotavljanje čezmernega igranja na srečo sta DSM-IV¹¹ in SOGS¹². Te študije so prišle do rezultatov, da stopnja čezmernega igranja na srečo v osmih državah članicah obsega od 0,5% celotnega prebivalstva v Združenem kraljestvu, do 6,5% prebivalstva v Estoniji. Glavni dejavniki, ki vplivajo na težave s čezmernim igranje so:

- Pogostost dohodka. Krajši kot je čas med potekom igre in pologom denarnega vložka, večje je tveganje.
- Zamik do izplačila dobitka. Čas med pologom denarnega vložka in rezultatom. Krajši kot je, večje je tveganje
- Dostopnost in socialno okolje
- Želja po povrnitvi izgubljenega denarja ali bližina dobitka. Iluzija, da si igralec lahko povrne izgubljene vložke je večja, če je dobiček višji ali pa je večja možnost za dobiček.
- Prepričanje v lastne sposobnosti in »sodelovanje«. Možnost za sodelovanje pri dogodku, ki je predmet igre na srečo, in uporaba lastnih sposobnosti za oceno možnosti za zmago, zagotavljata dokaz pri psihologiji »bližini zmage« (near-miss). Občutek, da ima nekdo nadzor nad igro, okrepi tveganje.
- Reklamna sporočila, ki lahko spodbudijo ranljive skupine.

(Evropska komisija 2011, 21)

Evropska komisija (2011, 22) razkriva tudi, kako so poskušale države članice omejevati prekomerno uporabo storitev spletnih iger na srečo. Inštrumenti, ki so bili uporabljeni so: starostne omejitve; samoomejevanje (finančnim in časovnim); informacije, opozorila in samotestiranje; prepoved uporabe kredita; uporaba soočanja z dejstvi (reality checks); z dolžnostjo skrbnosti, ki velja za ponudnike spletnih iger na srečo; z omejitvami pri nekaterih oblikah iger ali stav, ki se štejejo za najbolj tvegane in še z drugimi sredstvi, kot so omejitve pri uporabi nekaterih medijev, prodajni promociji ter omejitve vpisnih bonusov.

Zanimivo je še to, da na je večini spletnih strani, preko katerih se prirejajo spletne igre na srečo, navedena hiperpovezava do telefonskih števil za pomoč uporabnikom ali organizacij,

¹¹ Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders

¹² The South Oaks Gambling Screen

ki se ukvarjajo z igralci, ki imajo težave s čezmernim igranjem na srečo (Evropska komisija 2011, 23).

V Sloveniji je študijo opravljala Fakulteta za uporabne družbene študije leta 2007, kjer so ugotovili, da v Sloveniji predstavljajo problematični in patološki igralci skupaj zgolj 1–2,5% prebivalstva. Sicer pa je ta problematika v Sloveniji še vedno bolj ali manj prikrita. Prej ko slej se bomo mogli zavedati, da ji na žalost ne moremo ubežati in da se bo potrebno nanjo ustrezno odzivati ter zagotoviti pravo obliko pomoči (Slovenske novice 2011).

Ne smemo pa dati v isti koš profesionalno igranje pokra in čezmerno igranje iger na srečo. Profesionalnim igralcem je to služba in jo opravljajo kot, da je to njihov delovni čas, pa čeprav je to po navadi več ur, kot bi jih naredili v povprečni službi na dan. Pomemben je karakter vsakega igralca, ali bo postal odvisen v igranju, ali pa se bo lahko kontroliral. Prav v tem je čar pokra, da se imaš sposobnost v trenutku umiriti in pozabiti, pa čeprav si pravkar izgubil z asoma v rokah.

5.4 Status

Če se vrnem na začetek diplomskega dela, kjer sem opisovala pomembnost menjalnih odnosov za kapitalistično državo, bom v tem poglavju izpostavila status profesionalnih poker igralcev. Ker v Sloveniji (še) ni mogoče prijaviti dejavnosti profesionalnega poker igralca, morajo le-ti poiskati drugo alternativo. Njihov dohodek od igranja na srečo jim res da služi kot način reševanja eksistencialnega vprašanja, vendar jim pri tem ni potrebno plačevati davkov in prijaviti dohodnine. Pri tem se profesionalni poker igralci v večini poslužujejo prostovoljne brezposelnosti, kar dokazujeta tudi intervjuvanec 1 in 2 (2015), kjer sta oba potrdila, da sta nezaposlena. V Sloveniji se trudijo urediti ta del zakonodaje, ki bo omogočal tudi njim vključitev v menjalne procese. To pa pomeni obdavčenje na zneske od spletnih iger na srečo. Ob uresničitvi te možnosti, so pripravljene igralci poiskati alternativo, kot je »navidezna selitev v tujino« (Intervjuvanec 1 2015).

6 Sklep

Da živimo v svetu, kjer je potrebno imeti rezervo za vir dohodka, ni nič novega. V vsakdanjem življenju se srečujemo z odpuščanji in brezposelnostjo. Ta je lahko tehnološka ali pa prostovoljna, kjer se subjekti sami izključijo iz menjalnih odnosov. Ko se igralci pokra odločijo, da jim bo ta zaslužek njihov edini vir dohodka in je dovolj visok, da lahko preživijo sebe in svojo družino, takrat se tudi lahko okličejo profesionalni poker igralci. V večini primerov igralci nimajo časa poleg igranja še za dodatno službo, tako da se odločijo le za eno. Takrat se izključijo iz menjalnih odnosov, saj je ne malo profesionalnih igralcev, ki se odloči za nezaposlen status. Zaslužek iz spletnih iger na srečo po zakonu ni obdavčen, prav tako ni potrebno prijaviti dohodnine. Njihovi zaslužki se gibljejo do par deset tisoč evrov na mesec, odvisno od posameznika. Vendar ocenjujejo, da je takih, ki zaslužijo po deset in več tisoč na mesec le dva ali trije v Sloveniji. Več jih je takšnih, ki zaslužijo za mesečno plačo, vendar tudi ta številka ni velika.

Odločitev za takšno vrsto zaslužka je verjetno v velikih primerih izhajala iz vpliva drugih, uspešnih igralcev. Pomembno vlogo pa je imel prilagojen delovni čas in delovni prostor, ki je lahko kar iz lastne postelje. Iz intervjujev lahko predvidim, da je delovni čas profesionalnih igralcev dolg od 8-10 ur na dan, kar pa je več kot povprečni delovni čas delavca. Njihova izobrazba traja celo življenje, saj se učijo poleg analiz poker seans, različnih videov, knjig in forumov, tudi preko svoje igre. Pri profesionalnih poker igralcih ne gre za zasvojenost, čeprav bi zaradi število ur na dan, ki jih porabijo za igranje, nekdo lahko to mislil. Ker o pokru še vedno ni veliko napisano, ga mnogi ne poznajo dovolj dobro in se še vedno pojavljajo predsodki.

Na večno vprašanje laikov, ali je poker igra na srečo ali veččinska igra, sta Steve Levitt in Thomas Miles končno dala odgovore. Še bolje, s študijo iz svetovnega prvenstva v pokru (WSOP) leta 2009 in 2011, sta dokazala, da je poker veččinska igra. Razdeljene v dve skupini, tisti vešči igre in ostali, ki igrajo na srečo, so s pomočjo analize dokazali, da so igralci iz prve skupine vknjižili donos v vrednosti 30,5%, medtem ko so ostali iz druge skupino v povprečju izgubili 15,6%. Tako da lahko potrdim, da je poker veččinska igra, kjer sreča ne igra velike vloge.

Pri tem bi lahko potrdila obe moji tezi, ki sem si ju zastavila v uvodu:

- Poker je posebna veččinska igra na srečo, kjer zmagovalcu ni treba plačati davka, niti prijaviti dohodka.
- Poker lahko služi kot način reševanja eksistencialnega vprašanja.

7 Literatura

1. *Bonbon*. Dostopno prek: <http://www.bonbon.si> (7. julij 2015).
2. Egba. 2015. *Market Reality*. Dostopno prek: <http://www.egba.eu/facts-and-figures/market-reality/> (4. julij 2015).
3. eVem. 2015. *Status in registracija*. Dostopno prek: <http://evem.gov.si/info/podpogoji/drugiPogoj/12655/prikaziDrugiPogoj/> (6. Julij 2015).
4. Evropska komisija. 2011. *Zelena knjiga o spletnih igrarh na srečo na notranjem trgu*. Dostopno prek: <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=SL&f=ST%208313%202011%20INIT> (7. julij 2015).
5. *H2 Gambling Capital*. Dostopno prek: <http://h2gc.com/> (4. julij 2015).
6. Igre na srečo. 2015. *Poker*. Dostopno prek: <http://www.igrenasreco.com/poker.html> (4. julij 2015).
7. Inštitut za zasvojenost in travme. 2015. *Kaj je zasvojenost*. Dostopno prek: <http://www.petertopic.si/zasvojenosti/kaj-je-zasvojenost> (6. julij 2015).
8. Intervjuvanec 1. 2015. Intervju z avtorico. Ljubljana, 30. april.
9. Intervjuvanec 2. 2015. Intervju z avtorico. Ljubljana, 27. april.
10. Intervjuvanec 3. 2015. Intervju z avtorico. Ljubljana, 26. april.
11. Lind, Sean. 2008. *Online Versus Live Play*. Dostopno prek: <http://www.pokerlistings.com/strategy/online-versus-live-play> (5. julij 2015).
12. Majcenovič, Uroš. 2010a. *Zgodovina igre Hold'em*. Ultimativni vodič po pokru: 8–13.
13. --- 2010b. *Kako igrati no limit Texas Hold'em*. Ultimativni vodič po pokru: 15–21.
14. --- 2010c. *Spletni poker*. Ultimativni vodič po pokru: 28–29.
15. Ministrstvo za finance Finančna uprava Republike Slovenije. 2015. *Prošnja za pomoč pri pripravi diplomske naloge*. Interno gradivo.
16. Offe, Claus. 1985. *Družbena moč in politična oblast*. Ljubljana: Delavska enotnost.
17. *Poker Stars*. Dostopno prek: <https://www.pokerstars.eu/> (7. julij 2015).
18. Preberi.si. 2011. *Poker! Sreča ali znanje?*. Dostopno prek: <http://www.preberi.si/content/view/3514285-Poker-Sreca-ali-znanje.html> (5. julij 2015).
19. Slovenske novice. 2011. *Zasvojeni z igrami na srečo*. Dostopno prek: <http://www.slovenskenovice.si/lifestyle/astro/zasvojeni-z-igrami-na-sreco> (6. julij 2015).
20. Statistični urad RS. 2015. *Povprečna mesečna neto plača za januar 2015 je znašala 1.002,85 EUR*. Dostopno prek: <http://www.stat.si/statweb/prikazi-novico?id=5045> (6. julij 2015).

21. Svetlik, Ivan, Jože Glazer, Alenka Kajzer in Martina Trbanc. 2001. *Politika zaposlovanja*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
22. Tubbs, David. 2010. *United States Government Deems Poker Players as Professional Athletes*. Dostopno prek: <http://www.pokerspace.com/lounge/news/law-society/united-states-government-deems-poker-players-as-professional-athletes/> (4. julij 2015).
23. Virant, Maja. 2009. *S spletnim pokrom do 5.000 evrov na mesec*. Dostopno prek: <http://www.finance.si/254545/S-spletnim-pokrom-do-5000-evrov-na-mesec> (6. julij 2015).
24. Wikipedia. 2015. *Poker Tournament*. Dostopno prek: https://en.wikipedia.org/wiki/Poker_tournament (6. julij 2015).
25. Zakon o dohodnini (Zdoh-2-UPB7). Ur. I. RS 13/2011. Dostopno prek: <https://www.uradni-list.si/1/content?id=102394> (4. julij 2015).
26. Zakon o igrah na srečo (ZIS-UPB3). Ur. I. RS 14/2011. Dostopno prek: <https://www.uradni-list.si/1/content?id=102412> (4. julij 2015).
27. Žurnal. 2011. *Poker – veščine, ne sreča*, 2. junij. Dostopno prek: <http://www.zurnal24.si/poker-vescine-ne-sreca-clanek-125081> (5. julij 2015).

Priloge

PRILOGA A: Intervju z intervjuvancem 1

1. *Kakšen je tvoj status?*

Srednja šola, nezaposlen

2. *Kdaj si začel igrati poker in zakaj oziroma kdo ali kaj te je navdušil nad njim?*

Resno sem začel igrati pri 29 letih. Navdušil me je kolega, ki je precej uspešen igravec.

3. *S koliko vložka si začel igrati?*

Naprej cca 100eur, ko sem se odločil da se bom resno posvetil pokru pa je bil začetni vložek 2000eur.

4. *Po tvojem mnenju, kdo je profesionalni poker igravec?*

Tisti, ki mu je to edini oziroma glavni vir dohodka, oziroma boljše rečeno, tisti za katerega je to služba.

5. *Sam sebe šteješ med njih?*

Da.

6. *Na kateri točki si zdaj? Oz. kaj igraš trenutno (katero igro) in za koliko denarja?*

Igram Heads-Up No-Limit Hold'em, limit NL100.

7. *Lahko poveš koliko približno zaslužiš na mesec?*

Povprečno slovensko plačo.

8. *Ali na tej točki sam plačuješ za stanovanje in vse stroške? Kako visoki so tvoji stroški?*

Stroške plačujem sam in znašajo 400-500eur na mesec.

9. *Kje se vidiš čez 10 let?*

Dobro vprašanje. Dvomim da bom igral poker v taki obliki kot zdaj.

10. *Kakšen je tvoj delovni čas?*

35-40ur na teden igranja + 10 ur učenja. Načeloma vsak dan dopoldan med tednom, igram pa tudi večino sobot in tu pa tam kako nedeljo, čeprav se poskušam temu izogibati. Delovni čas ni natančno določen in se pogosto razvleče na cel dan.

11. *Kako se učiš poker? (video, seanse, knjige)?*

Vse naštetu, zraven tega pa komentiranje handov na forumih in pregled handov od drugih igralcev.

12. *Ali igraš tudi v živo? Če ne, zakaj?*

V živo ne igram, ker je online igra hitrejša in bolj profitabilna.

13. *Kje misliš da je boljši zaslužek, preko spleta ali v živo?*

Verjetno odvisno od posameznika, ampak definitivno lahko preko spleta igraš več in hitreje, vsaj kar se tiče »normalnih« limitov. V živo pa seveda obstajajo high stakes igre, ki se igrajo za neprimerno večje vsote, kot so na voljo online.

14. *Ali misliš, da lahko v Sloveniji uspeš kot profesionalni poker igralec?*

Lahko, saj dejansko potrebuješ samo računalnik in dostop do interneta, tako da lokacija nima nobenega vpliva.

15. *Kako dolgo misliš, da so boš ukvarjal s profesionalnim igranjem pokra?*

Nimam pojma. Recimo 5-10 let.

16. *Kako prijaviš svojo dejavnost in zaslužek s spletnim pokrom?*

Nimam prijavljene dejavnosti.

17. *Si seznanjen z davki na spletne dobitke v Sloveniji?*

Sem seznanjen.

18. *Kaj misliš narediti, če se zakon spremeni in bodo obdavčili zaslužek s spletnim pokrom v Sloveniji?*

Odvisno od stopnje obdavčitve, ampak glede na požrešnost naše države verjetno ne bo druge opcije, kot selitev (navidezna) v tujino.

19. *Imaš v mislih kakšno posebno državo, kjer so davki ugodni za tovrstno dejavnost?*

Zaenkrat ne.

PRILOGA B: intervju z intervjuvancem 2

1. *Kakšen je tvoj status?*

Trenutno nezaposlen, pustil službo za nedoločen čas po 12 letih dela.

2. *Kdaj si začel igrati poker in zakaj oziroma kdo ali kaj te je navdušil nad njim?*

Uff, prvič tam pri 25ih. Profesionalno pa šele pri 32 letih. Sprva zaradi televizije (bolj filmov), kasneje pa dobri poker igralci.

3. *S koliko vložka si začel igrati?*

Z nič.

4. *Potem pa na hitro opiši tvoj potek od 'play money' do 'real money'.*

Nikoli nisem igral play money. Prijavil sem se na pokerstrategy kjer sem dobil zastonj 50€.

5. *Po tvojem mnenju, kdo je profesionalni poker igralec?*

Oseba, ki gleda na poker kot na delo, ne gembla, uporablja poker profit kot vir dohodka za preživetje.

6. *Sam sebe šteješ med njih?*

Ja.

7. *Na kateri točki si zdaj? Oz. kaj igraš trenutno (katero igro) in za koliko denarja?*

Igram Heads-Up No-Limit Hold'em 100-600€.

8. *Lahko poveš koliko približno zaslužiš na mesec?*

Letos poker + coaching + ostale poker stvari nanesejo povprečno 6k€ na mesec Jan-Apr.

9. *Ali na tej točki sam plačuješ za stanovanje in vse stroške? Kako visoki so tvoji stroški?*

Da, sam vse (no skupaj z ženo). Tam med 2000-2500 vsi stroški (stanovanje, hrana, položnice, v glavnem poraba na mesec).

10. *Kje se vidiš čez 10 let?*

Upam, da dovolj € na strani, da lahko z družino potujem po svetu in živim brezskrbno.

11. *Kakšen je tvoj delovni čas?*

Različno poker povezane stvari mi vzamejo cca 10-12 ur dnevno.

12. *Kako se učiš poker? (video, seanse, knjige)?*

Videji, coachingi, forum...

13. *Ali igraš tudi v živo? Če ne, zakaj?*

Ne, ni časa in še vse gre tako počasi.

14. *Kje misliš da je boljši zaslužek, preko spleta ali v živo?*

Na spletu.

15. *Ali misliš, da lahko v Sloveniji uspeš kot profesionalni poker igralec?*

Ja.

16. *Kako dolgo misliš, da so boš ukvarjal s profesionalnim igranjem pokra?*

Dokler bo šlo.

17. *Kako prijaviš svojo dejavnost in zaslužek s spletnim pokrom?*

Ne prijavljam.

18. *Si seznanjen z davki na spletne dobitke v Sloveniji?*

Poker dobitki niso obdavčeni.

19. *Kaj misliš narediti, če se zakon spremeni in bodo obdavčili zaslužek s spletnim pokrom v Sloveniji?*

Poiskati alternativo.

20. *Imaš v mislih kakšno posebno državo, kjer so davki ugodni za tovrstno dejavnost?*

Seveda.

PRILOGA C: intervju z intervjuvancem 3

1. *Kakšen je tvoj status?*

Absolvent na ekonomski fakulteti v Ljubljani.

2. *Kdaj si začel igrati poker in zakaj oziroma kdo ali kaj te je navdušil nad njim?*

Pri 18-ih letih. Navdušila me je tekmovalnost ter možen zaslužek od doma.

3. *S koliko vložka si začel igrati?*

V poker nisem vložil niti centa.

4. *Potem pa na hitro opiši tvoj potek od 'play money' do 'real money'.*

Začel sem igrati za tako imenovani navidezni denar- igranje z žetoni brez vrednosti. Nato se je 1x na teden v sklopu promocij ponudila možnost, da se udeležim Freeroll turnirja. Ta zvrst turnirjev ti omogoča, da lahko brez vložka dobiš nagrade. Takrat so te nagrade znašale od 10 centov do 20€ za najboljše na tem turnirju. Z nekaj dobrimi rezultati sem pridobil svoj mali začetni kapital.

5. *Po tvojem mnenju, kdo je profesionalni poker igralec?*

Vsak ki se lahko normalno preživi s tem dohodkom in mu le ta omogoča tudi varčevanje za "pokojnino".

6. *Sam sebe šteješ med njih?*

Da.

7. *Na kateri točki si zdaj? Oz. kaj igraš trenutno (katero igro) in za koliko denarja?*

Igram heads up cash game NL 100€ do NL 400€. Za tiste ki niso seznanjeni s tem lahko povem, da nekdo, ki bi si zaželel igrati z mano, mora biti pripravljen vložiti 100€- 400€ in se zavedati da jih lahko dobi/izgubi v roku ene minute.

8. *Lahko poveš koliko približno zaslužiš na mesec?*

V povprečju 4000€ na mesec.

9. *Ali na tej točki sam plačuješ za stanovanje in vse stroške? Kako visoki so tvoji stroški?*

Da. Brez potovanj in luksuza so približno 500€ na mesec

10. *Glede na to, da si še študent, kakšne načrte imaš za naprej (po diplomii)?*

Letos bom diplomiral nato pa se bom odrekel magisteriju in se še bolj posvetil pokru.

11. *Kje se vidiš čez 10 let?*

V podjetniškem oziroma investicijskem okolju.

12. *Kakšen je tvoj delovni čas?*

Moj delovni čas je fleksibilen. Vseeno pa največ delam zvečer oziroma ponoči. Na teden delam približno 50ur.

13. *Kako se učiš poker?*

Berem psihološke knjige ter video analize svojih in drugih iger.

14. *Ali igraš tudi v živo? Če ne, zakaj?*

Redko, glavna vzroka se skrivata v večjih stroških ter počasnem igranju igralcev v živo.

15. *Kje misliš da je boljši zaslužek, preko spleta ali v živo?*

Vse ima svoje prednosti in slabosti. Sam mislim, da je splet boljši način.

16. *Ali misliš, da lahko v Sloveniji uspeš kot profesionalni poker igralec?*

Da.

17. *Kako dolgo misliš, da so boš ukvarjal s profesionalnim igranjem pokra?*

Namen ga imam igrati 5-10 let

18. *Si seznanjen z davki na spletne dobitke v Sloveniji?*

Da

19. *Kaj misliš narediti, če se zakon spremeni in bodo obdavčili zaslužek s spletnim pokrom v Sloveniji?*

Odvisno od pogojev in davčne stopnje, ki bi bila sprejeta.

20. *Imaš v mislih kakšno posebno državo, kjer so davki ugodni za tovrstno dejavnost?*

Na Malti so davki nižji.